

Landsvirkjun

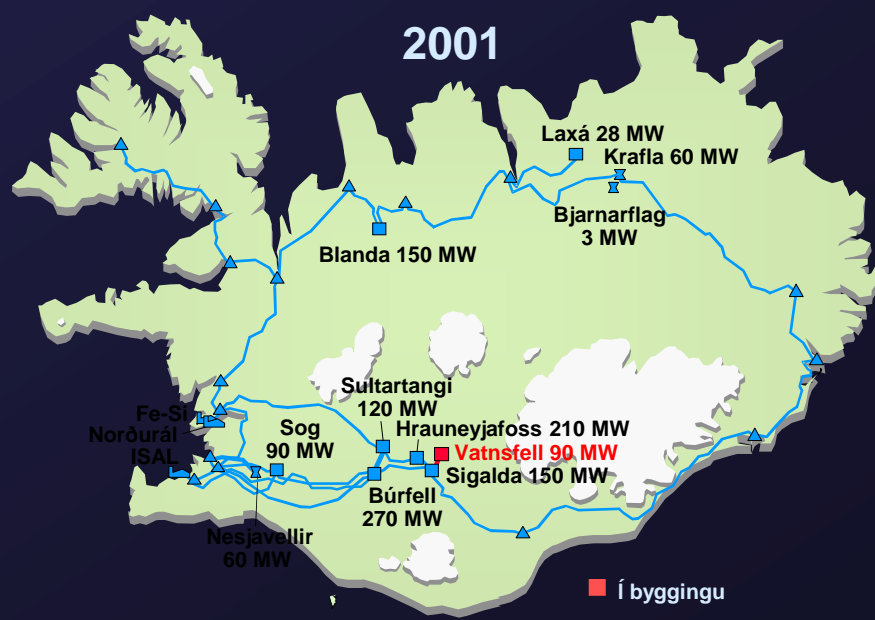
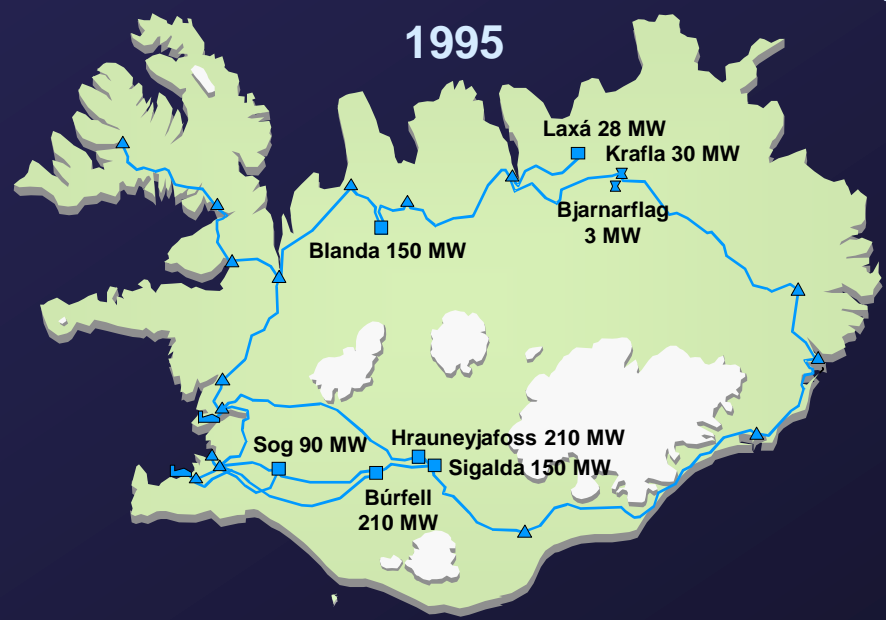
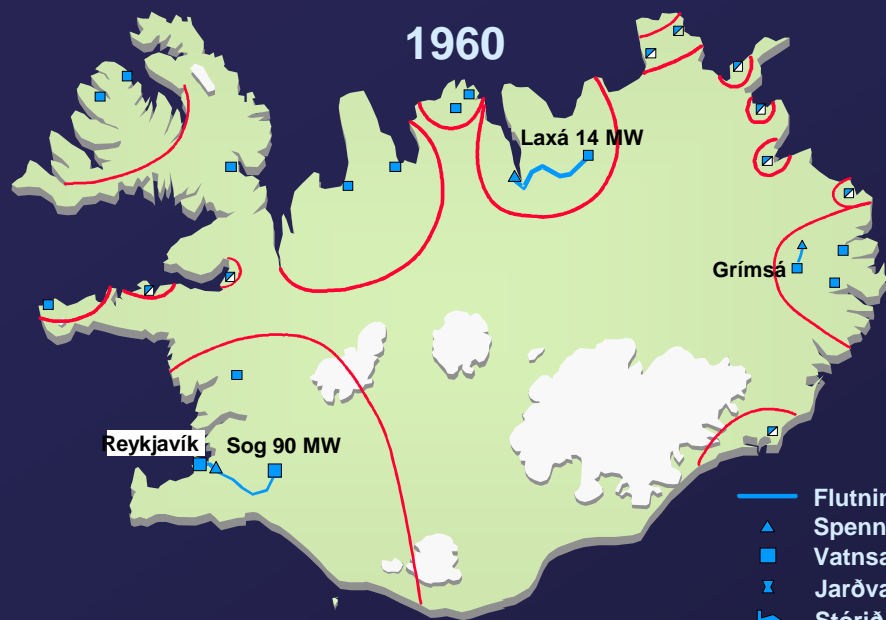
Tenging yfir hálandið

- Til hvers ?
  - Flutningsþörf
  - Stöðugleiki
- Hvernig ?
  - Loftlína
  - Jafnstraumsstrengur
  - Riðstraumsstrengur

Þróun raforkuflutningskerfisins á Íslandi undanfarin 40 ár

Raforkukerfi Landsvirkjunar 2001

Helstu einkenni byggðalínanna

- 132 kV
- 915 km löng
- Hitaflutningsþol 100 – 170 MVA
- Flutningsgeta allt niður í 60 MVA v. lengdar
- Mikill flutningur suður frá Blöndu
- Mjög viðkvæmt fyrir bilunum vestan Blöndu
- Truflanir mun tíðari að vetri
- Stöðugleikavandamál

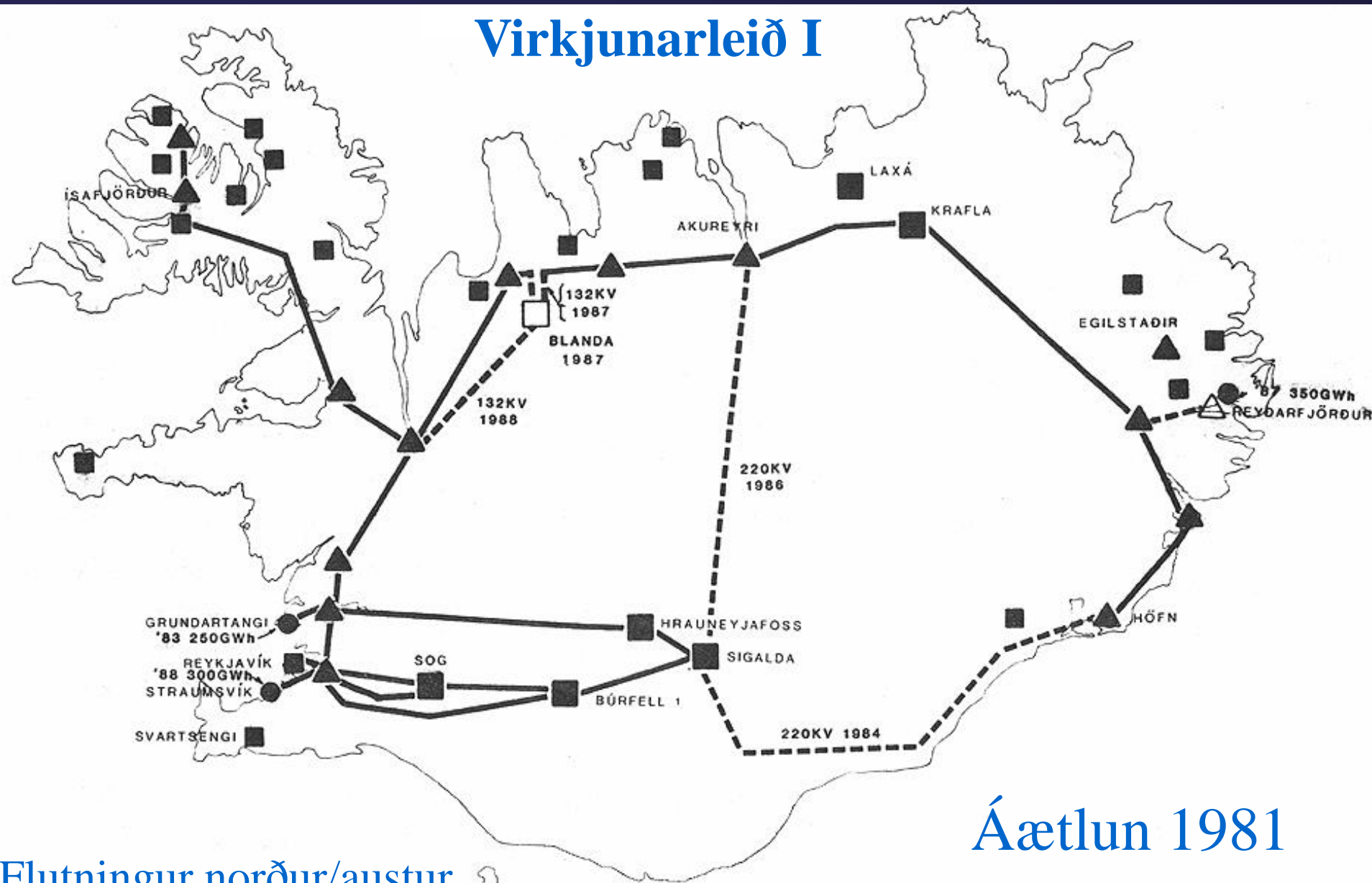
Blanda 150 MW

Raforkukerfi Íslands árið 1990

Orkuver og megin flutningslínur (132 kV, 220 kV)

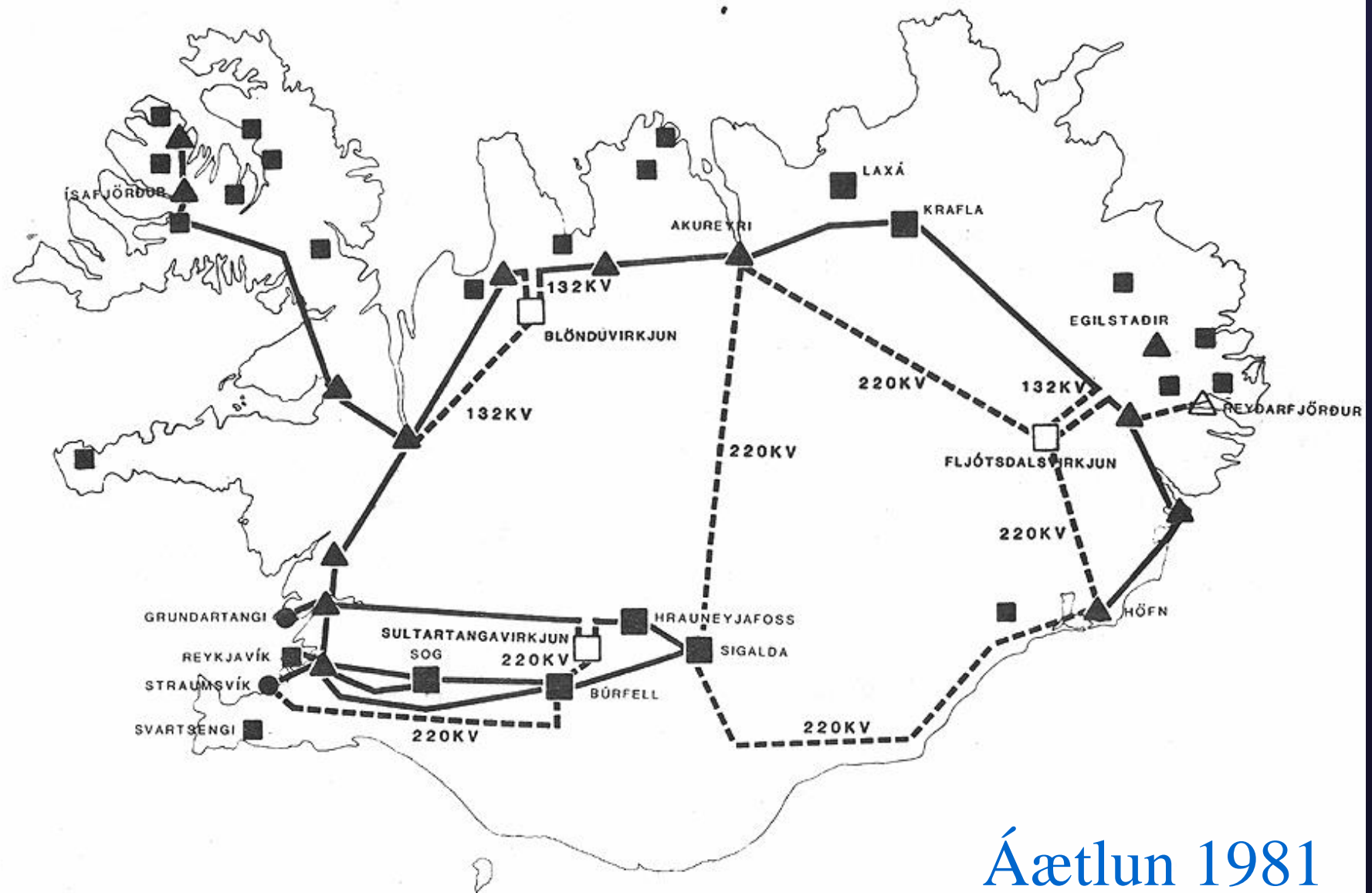
Virkjunarleið I

Flutningur norður/austur

Áætlun 1981

Raforkukerfi Íslands með Blöndu-, Fljótsdals- og Sultartangavirkjunum

Áætlun 1981

Flutningsþörf - breytingar

Áætlanir gerðu ráð fyrir mun meir vexti á landsbyggðinni

Reyndin sý að álagsaukning á SV-horni hlutfallslega meiri

Fyrir utan Blöndu þá er framleiðsla/notkun í jafnvægi

...sem þýðir tiltölulega lítinn flutning um byggðalínur að jafnaði

Flutningstöp því að stórum hluta v. flutnings frá Blöndu í vestur

Stóriðjuáætlanir gerðu ráð fyrir miklum flutningi milli landshluta

Nýrri áætlanir gera ráð fyrir meira jafnvægi í þessum efnum

Raforkukerfi Landsvirkjunar

Með hálandistengingu f. stóriðju ca. 1992

The Electrical Power system of Iceland with Reyðaral

Lines at Fijótsdalur shown

New constructions related to Reyðaral

Samanburður á getu núverandi virkjana á Norðurlandi og Austurlandi og raforkuspá fyrir svæðin (forg. og ótryggð)

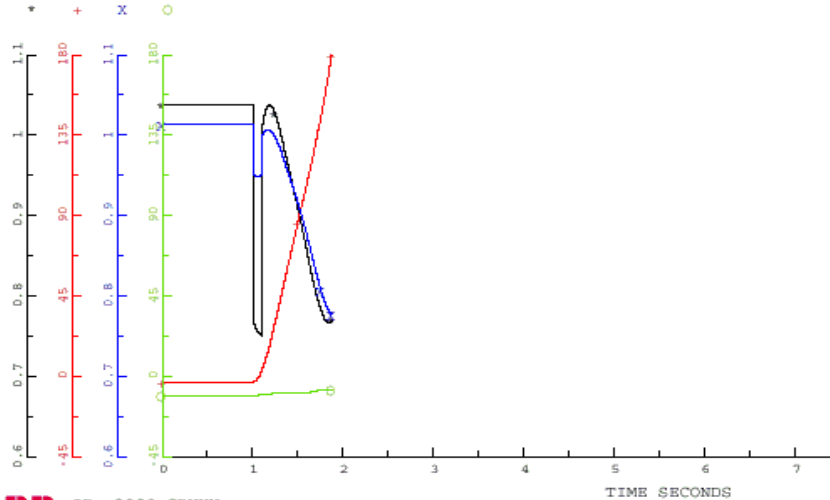

Sveifluathugun í líkani

LANDSVIRJUN - KERFI 2 - 2006 NORSK HYDRO
ATHUGUN: NORSK HYDRO MED KARAHNJUKUM 240 TONN

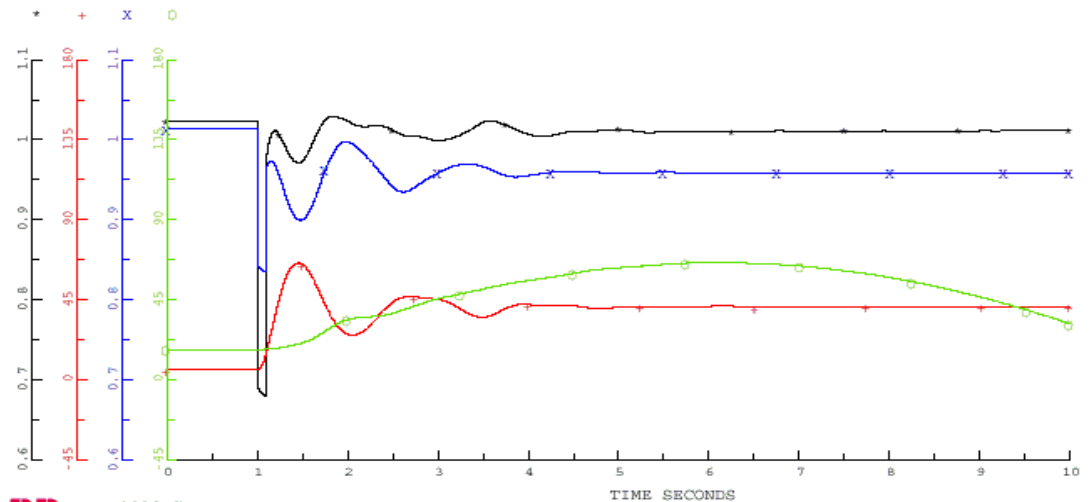
*=NODE BARDARDA U POS. PU 132.00/SQRT[3] KV
+=SYNC BLANGG11 TETA DEGREES RELATIVE TO NESVGG1_
X=NODE SIGALDA6 U POS. PU 132.00/SQRT[3] KV
O=SYNC SIGAGG11 TETA DEGREES RELATIVE TO NESVGG1_

ABB ID 2009-GRUNN DATE 24 APR 2001 TIME 09:03:19 DIAGR
JOB 2009-grunn

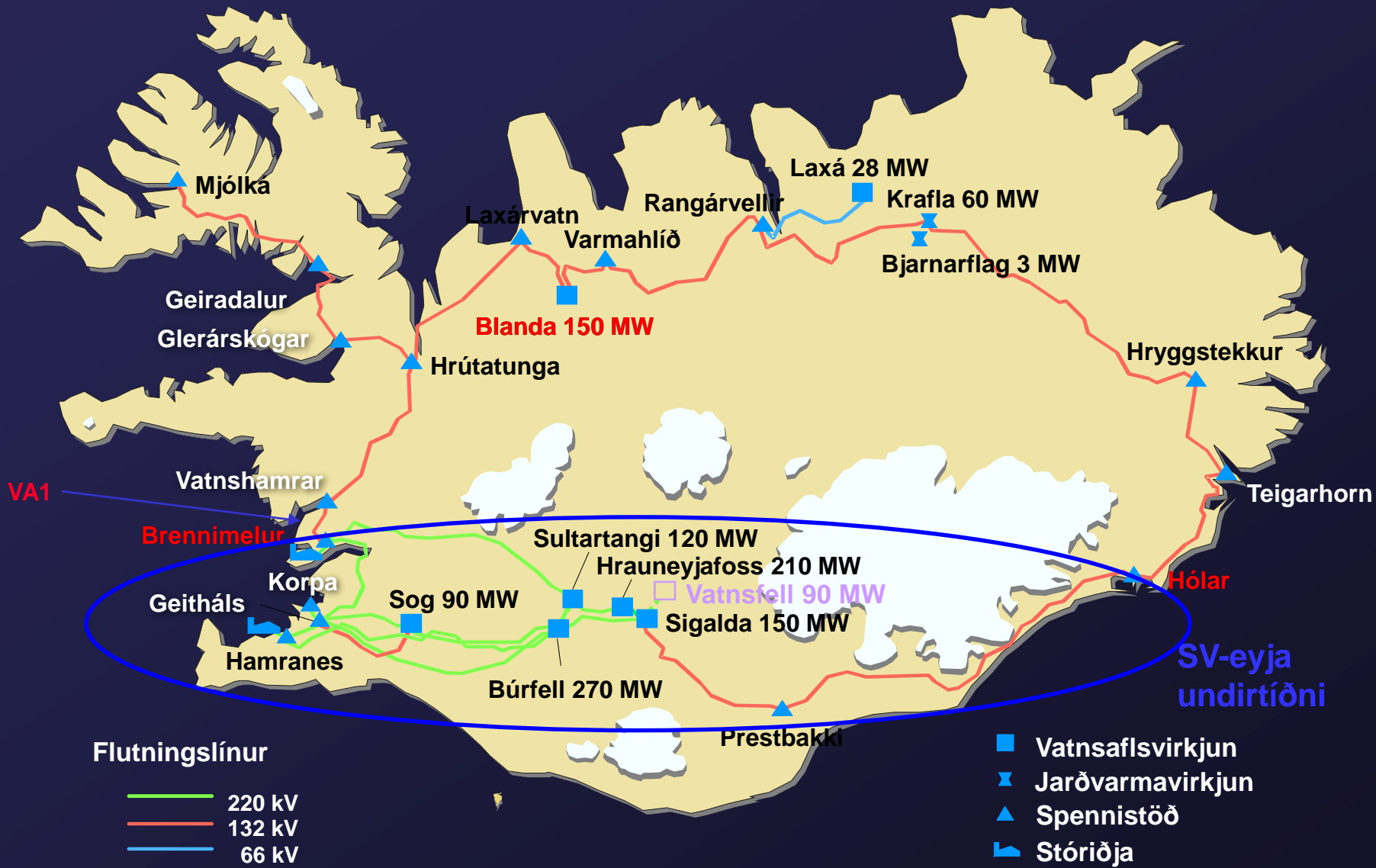
LANDSVIRJUN - KERFI 2 - 2006 NORSK HYDRO
ATHUGUN: NORSK HYDRO MED KARAHNJUKUM 240 TONN

*=NODE BARDARDA U POS. PU 132.00/SQRT[3] KV
+=SYNC BLANGG11 TETA DEGREES RELATIVE TO SIGAGG11
X=NODE SIGALDA6 U POS. PU 132.00/SQRT[3] KV
O=SYNC SIGAGG11 TETA DEGREES ABSOLUTE

ABB ID 2009-GRUNN DATE 24 APR 2001 TIME 09:09:16 SIMPOW™
JOB 2009-grunn DIAGRAM 1

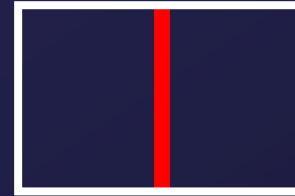
Truflun 29. október 1998

Hvernig getur tenging yfir hálandið hjálpað ?

- Má líkja saman við aflfræði
- Aðalega styrking
- $\Rightarrow$ Dregur ekki mikið úr töpum og eykur ekki flutningsgetu að ráði

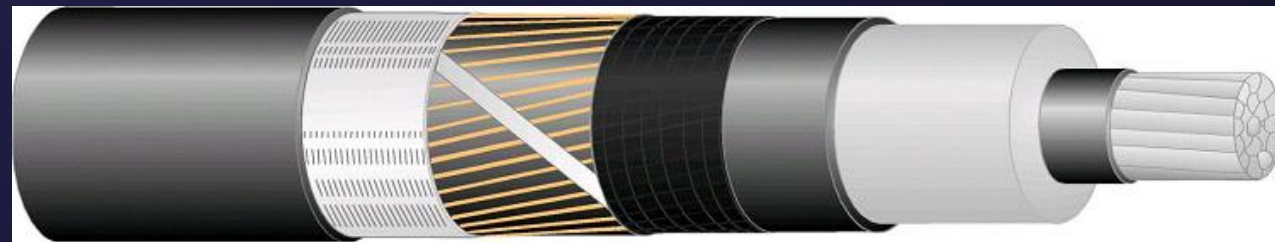
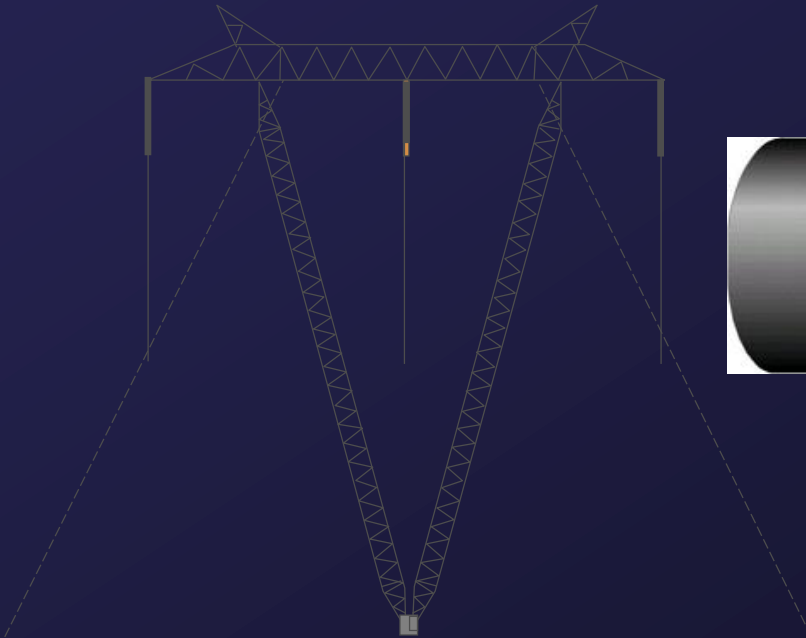
Eru þessi stöðugleikavandamál óásættanleg?

- Svárið er já sé miðað við eftirfarandi forsendur:
  - Stuðla að skilvirkni í flutningi og dreifingu raforku (Frumvarp til raforkulaga 1. gr.)
  - Tengja alla þá sem eftir því sækjast við flutningskerfið, enda uppfylli þeir tæknileg skil yrði fyrir því og greiði tengigjald samkvæmt ákvæðum í gjaldskrá, sbr. 12. gr. Þó er heimilt að synja nýjum aðilum um aðgang að flutningskerfinu á grundvelli sjónarmiða um flutningsgetu, öryggi og gæði kerfisins. Synjun skal vera skrifleg og rökstudd. (sjá 9 gr.)
  - Tryggja áreiðanleika í rekstri kerfisins. (sjá 9 gr.)
  - (n-1) regla flutningskerfisins (Hönnunarforsendur Landsvirkjunar frá 1996.)

Lausnir

- Hálandislína
- Jafnstraumsstrengur HVDC-light (eða HVDC)
- Riðstraumsstrengur (AC)

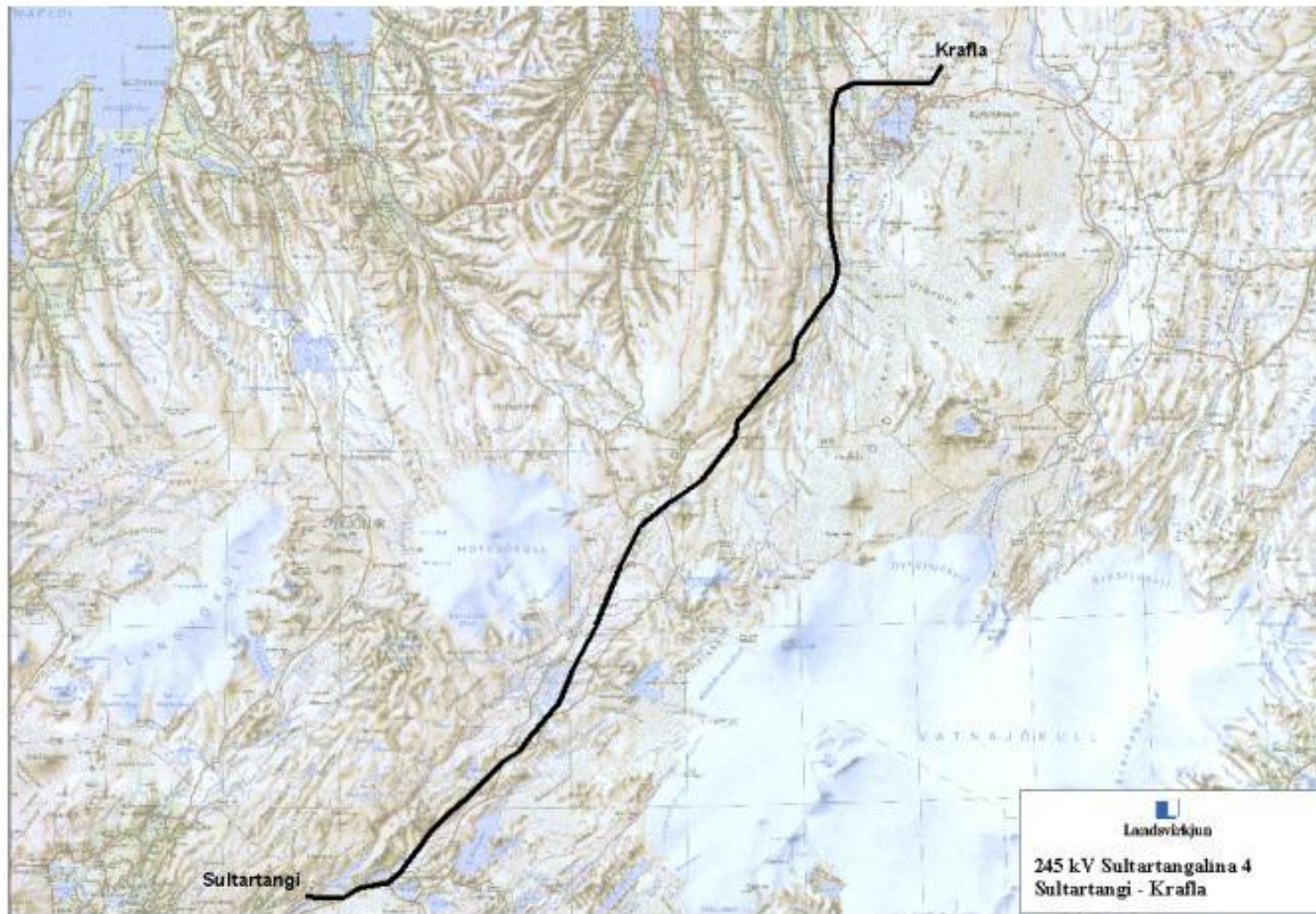
Aflflæði um hálendistengingu

- Venjulegt rekstrarástand:
  - 10 MW upp í 40 MW
  - Flæði í norður
  - Lítil breyting á töpum m.v. núverandi kerfi
- Rekstur ef Blöndulína 1 er úti
  - 52 MW upp í 116 MW
  - Flæði í suður
- Miðast við athugun f. árin 2002 og 2009 sumar/vetur
- Svipað jafnvægi milli framleiðslustaða og notkunarstaða og er í dag

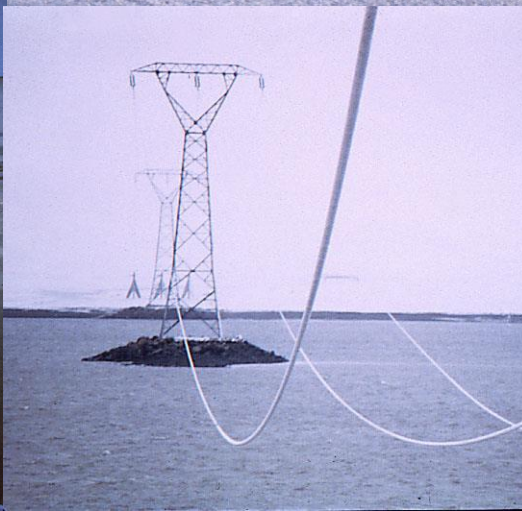
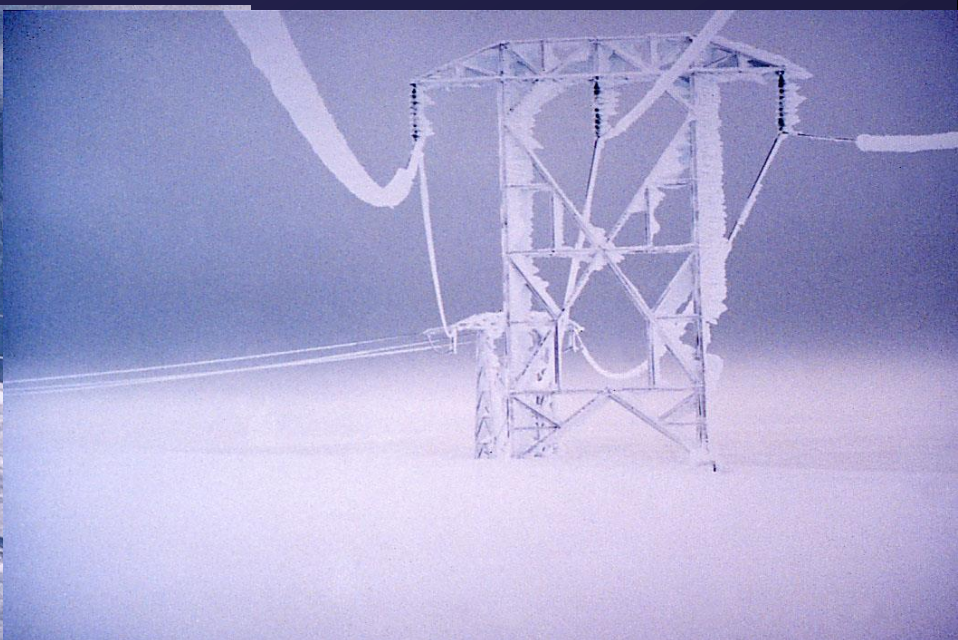
Hálendisvína

- Kostir:
  - Mikil flutningsgeta (meira en þörf er á ?)
  - Miklar rannsóknir – tæknin vel þekkt
- Gallar:
  - Óvarið fyrir veðri
  - Stofnkostnaður mikill (verður að hanna fyrir toppálag)

Vetrarríki

Myndir: Árni Jón Eliasson

HVDC-Light

- **Kostir:**
  - Mikil flutningsgeta (meira en þörf er á ?)
  - Einföld lagning
  - Lítil sjónræn áhrif
  - Lítil áhrif veðurs
- **Gallar:**
  - Flókin tækni og ný
  - Sambærilegur stofnkostnaður og loftlína
  - Rekstrarkostnaður talsverður

HVDC mikill stofnkostnaður minni töp

Hálendistenging HVDC Light

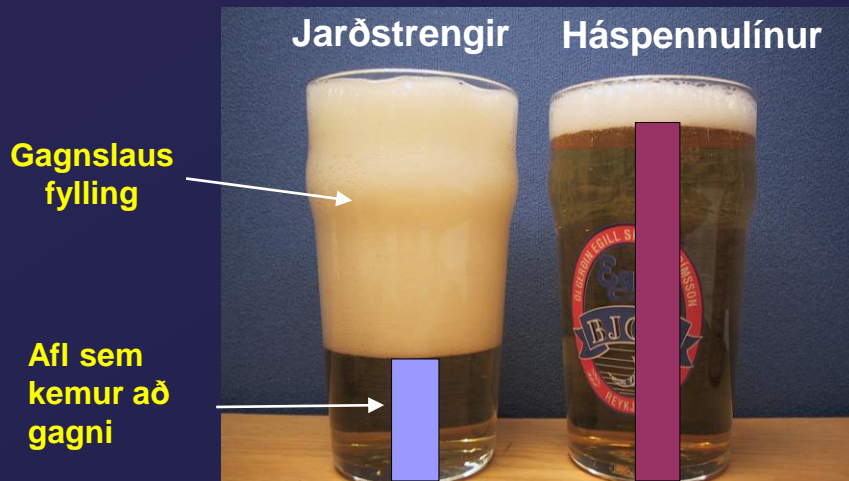

Riðstraumsstrengur (AC)

- **Kostir:**
  - Mikil flutningsgeta í takmarkaðan tíma
  - Lítil sjónræn áhrif
  - Lítil áhrif veðurs
  - Einfaldari tækni en HVDC
  - Stofnkostnaður helmingi lægri en HVDC
- **Gallar:**
  - Takmörkuð flutningsgeta til lengri tíma
  - Heldur meiri lagning en DC

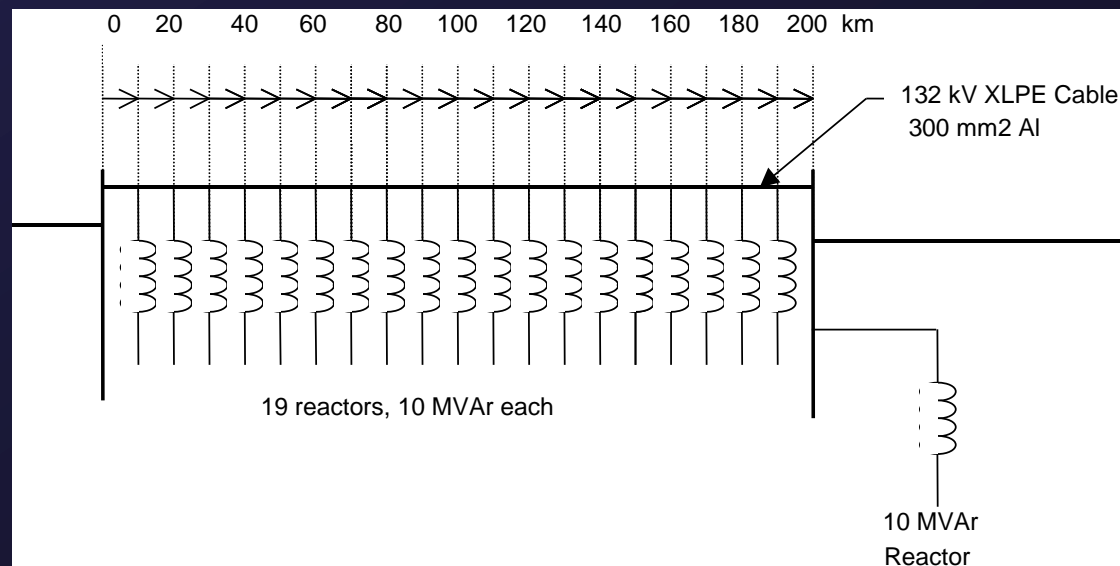
Strengur tæknileg viðfangsefni

Launafl myndast í jarðstrengjum og því er ekki eins auðvelt að nota þá til þess að flytja rafmagn.

Til að yfirvinna þetta launafl verður að setja inn spólur með 10 km millibili alls 20 stk. – Viðráðanlegt á 132 kV Hægt að tengja framhjá spólum ef þær bila .

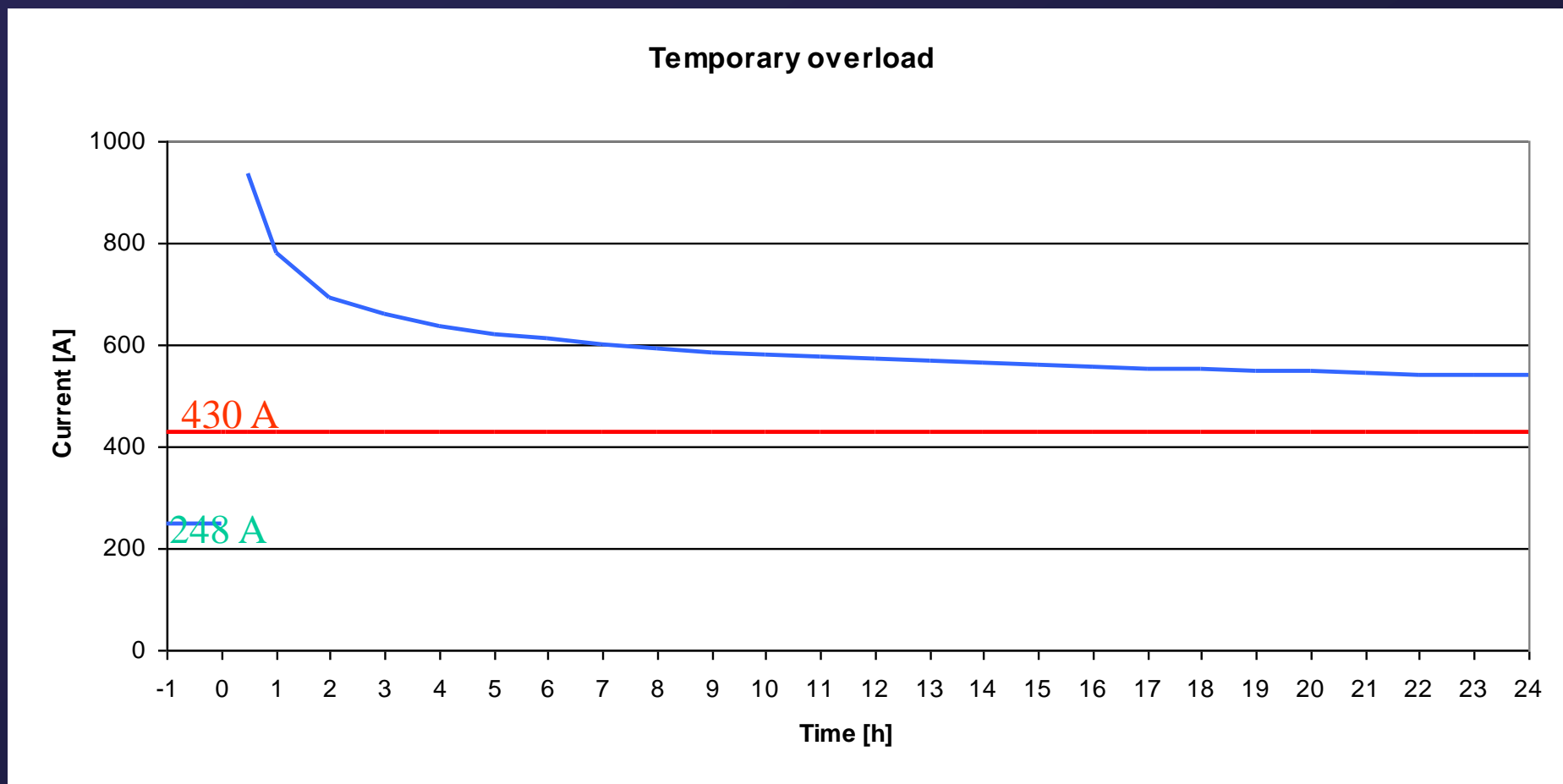
Það hefur bæði kosti og galla.

Yfirlestun

- Yfirstraumur sem 300q strengur þolir í 24 klukkustundir eftir álagsbreytingu m.v. IEC 60853-2

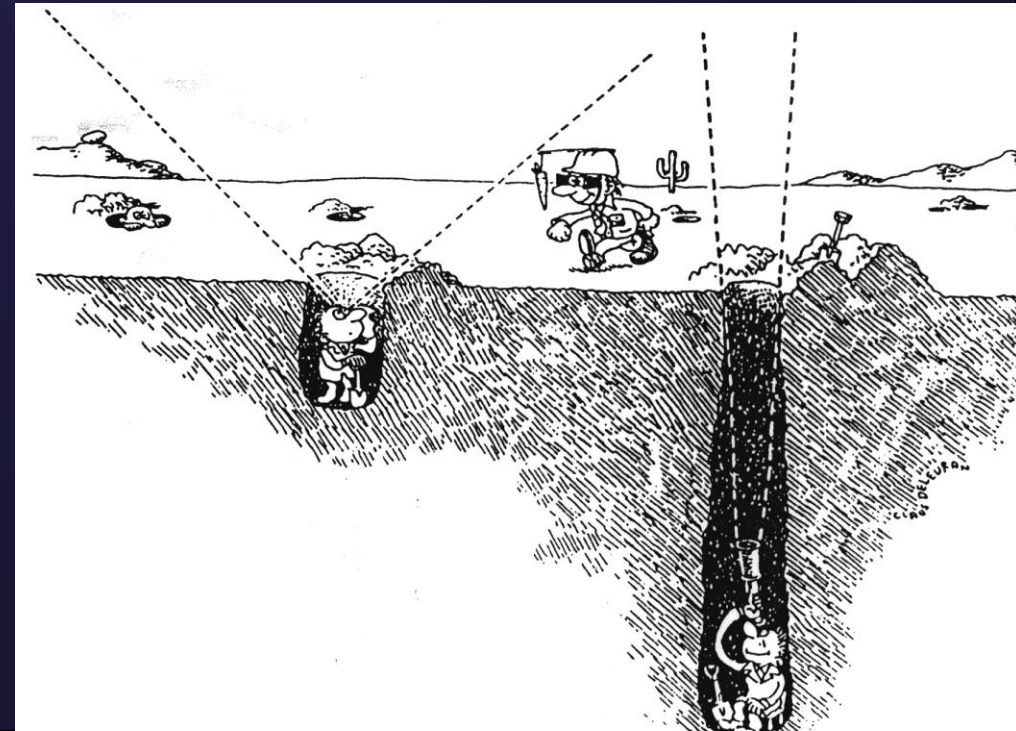
Raforkukerfi Landsvirkjunar Með hálandistengingu

Samantekt

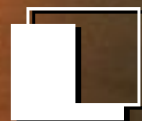
- Vandamál dagsins í dag ekki framtíðarinnar
- Stöðuleikavandamál fyrst og fremst
- Línur/strengir – háð forsendum
- Mikill stofnkostnaður
- Ávinningur:
fyrst og fremst gæði og jafnræði
- LV skoðar máli, opið fyrir öllum möguleikum

Nýtt frumvarp til raforkulaga gerir þær kröfur um þjónustu við viðskiptavini flutningskerfisins, að það er vandséð að hægt verði að standa undir þeim, án þess að byggð verði lína eða strengur yfir hálendið.

*Endir
eym@lv.is
s. 515 9041*

Landsvirkjun